

MONITORUL OFICIAL AL ROMÂNIEI

Anul XIV — Nr. 881

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 6 decembrie 2002

SUMAR

	Pagina	Nr.	Pagina
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE			
Decizia nr. 295 din 7 noiembrie 2002 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 385 ¹ alin. 1 lit. c) din Codul de procedură penală	1-3	103.	
Decizia nr. 296 din 7 noiembrie 2002 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 385 ⁹ din Codul de procedură penală	3-4		
Decizia nr. 297 din 7 noiembrie 2002 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 206 din Codul penal	5-7		
		ACTE ALE COMISIEI NAȚIONALE A VALORILOR MOBILIARE	
			— Ordin pentru aprobarea Instrucțiunii nr. 2/2002 privind aplicarea prevederilor art. 138 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 28/2002 privind valorile mobiliare, serviciile de investiții financiare și piețele reglementate, aprobată și modificată prin Legea nr. 525/2002, astfel cum a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 165/2002
			7-8

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 295

din 7 noiembrie 2002

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 385¹ alin. 1 lit. c) din Codul de procedură penală

Nicolae Popa — președinte
Costică Bulai — judecător
Nicolae Cochinescu — judecător
Constantin Doldur — judecător
Kozsokár Gábor — judecător
Petre Ninosu — judecător
Șerban Viorel Stănoiu — judecător
Lucian Stângu — judecător
Ioan Vida — judecător
Iuliana Nedelcu — procuror
Florentina Geangu — magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 385¹ alin. 1 lit. c) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Emil Mihalcea în Dosarul nr. 4.156/2001 al Curții Supreme de Justiție — Secția penală.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Reprezentantul Ministerului Public, invocând jurisprudența Curții, solicită respingerea excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 17 mai 2002, pronunțată în Dosarul nr. 4.156/2001, **Curtea Supremă de Justiție — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 385¹ alin. 1 lit. c) din Codul de procedură penală**, excepție ridicată în cadrul unui proces penal de Emil Mihalcea. Obiectul cauzei îl constituie recursurile declarate de inculpat și de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța împotriva Sentinței penale nr. 8 din 27 iulie 2002 a Curții de Apel Constanța —

Secția penală, prin care inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea mai multor infracțiuni. Curtea de Apel Constanța a judecat procesul penal în primă instanță.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia arată că, în fapt, sentința pronunțată în cauză nu poate fi atacată cu apel, ci numai cu recurs, potrivit prevederilor art. 29 pct. 2 lit. a) din Codul de procedură penală, dat fiind calitatea sa de judecător la data comiterii infracțiunilor, situație ce se reflectă în art. 361 alin. 1 lit. c) și în art. 385¹ alin. 1 lit. c) din Codul de procedură penală. Dispozițiile art. 385¹ alin. 1 lit. c) din Codul de procedură penală sunt considerate ca fiind contrare prevederilor art. 16, referitoare la egalitatea în drepturi în fața legii, și ale art. 21, referitoare la dreptul de acces liber la justiție. De asemenea, se susține a fi încălcate și prevederile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la dreptul la un proces echitabil.

Curtea Supremă de Justiție — Secția penală consideră că excepția este întemeiată, deoarece dispozițiile legale criticate încalcă principiul potrivit căruia „justiția este unică și egală pentru toți” și că, astfel cum se interzice înființarea de instanțe extraordinare, ar trebui înlăturată orice discriminare, pentru ca toți cetățenii să poată beneficia de aceleași căi de atac și de aceeași procedură în procese similare. Se arată că legea în vigoare nu asigură „egalitatea șanselor” justițiabililor, atât timp cât o categorie dintre aceștia este exclusă de la posibilitatea folosirii aceluiași căi de atac împotriva hotărârilor pronunțate de instanța de fond, pe care o au toți ceilalți. Se solicită Curții Constituționale să examineze dacă „modul de stabilire a competenței după calitatea inculpatului este compatibil cu principiile unei societăți democratice și cu cele consacrate prin Constituție privind tratarea nediscriminatorie în fața legii și folosirea drepturilor legitime ale inculpaților”.

Potrivit dispozițiilor art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și formula punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate. De asemenea, în conformitate cu dispozițiile art. 18¹ din Legea nr. 35/1997, s-a solicitat punctul de vedere al instituției Avocatului Poporului.

Guvernul, în punctul său de vedere, apreciază că susținerile autorului excepției nu sunt întemeiate pentru următoarele motive:

1. Interpretarea dispozițiilor art. 385¹ alin. 1 lit. c) din Codul de procedură penală, în sensul că acestea ar încălca principiul egalității în fața legii, prevăzut în art. 16 din Constituție, este eronată și în contradicție cu modul în care a statuat Curtea Constituțională în jurisprudența sa.

2. Referitor la susținerea potrivit căreia dispozițiile legale criticate ar contraveni prevederilor art. 21 din Constituție, se invocă practica juridică a Curții Constituționale, care a statuat în mod constant că accesul liber la justiție nu presupune că, în toate cazurile, trebuie să fie asigurat accesul la toate structurile judecătorești și la toate căile de atac prevăzute de lege, întrucât competența de judecată și procedura sunt stabilite de legiuitor, care poate prevedea reguli deosebite, asigurând părților posibilitatea de a ajunge în fața instanțelor judecătorești.

3. În ceea ce privește Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, se precizează că în speță nu sunt relevante dispozițiile art. 6, așa cum susține autorul excepției, ci cele ale art. 2 din Protocolul nr. 7 adițional la Convenție, prin care se reglementează dreptul la căile de atac. Prin acest articol se instituie obligativitatea existenței unui dublu grad de jurisdicție, iar nu a unui triplu grad, ca în legislația română.

3. Neprevăderea căii de atac a apelului în cazul sentințelor pronunțate, în primă instanță, de Curtea de Apel și de Curtea Militară de Apel nu înseamnă că în acele situații nu sunt garantate drepturile procesuale prevăzute pentru

cazurile în care există posibilitatea exercitării, în afară de recurs, și a apelului.

Avocatul Poporului consideră că prevederile legale criticate sunt constituționale. În acest sens se arată că derogarea de la regula celor trei grade de jurisdicție nu poate fi considerată o încălcare a principiului egalității cetățenilor în fața legii, consacrat în art. 16 din Constituție. Practica juridică a Curții Constituționale a statuat, în mod constant, că nu este contrară acestui principiu „instituirea unor reguli speciale, inclusiv în ceea ce privește căile de atac, atâta timp cât ea asigură egalitatea juridică a cetățenilor în utilizarea lor”. De asemenea, nu se poate vorbi nici de o îngrădire a accesului liber la justiție, deoarece accesul liber la justiție nu înseamnă accesul la toate structurile judecătorești și la toate căile de atac prevăzute de lege. În sfârșit, se arată că dispozițiile legale criticate îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și sunt, așadar, compatibile cu prevederile acesteia.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională constată că a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 144 lit. c) din Constituție, și ale art. 1 alin. (1), ale art. 2, 3, 12 și 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate ridicată.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 385¹ alin. 1 lit. c) din Codul de procedură penală, dispoziții introduse prin Legea nr. 45/1993, care au următorul cuprins: „Pot fi atacate cu recurs [...]”

c) sentințele pronunțate de curțile de apel și Curtea Militară de Apel.

Aceste prevederi legale sunt considerate neconstituționale de autorul excepției, în raport cu dispozițiile art. 16 și 21 din Constituție, precum și cu prevederile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, pentru că limitează liberul acces la justiție și încălcă principiul egalității în drepturi a cetățenilor, fără privilegii și fără discriminări, prin lipsirea unor categorii de justițiabili de dreptul de acces la calea de atac a apelului.

Cu privire la constituționalitatea art. 385¹ alin. 1 lit. c) din Codul de procedură penală, Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 16 din 9 februarie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 136 din 1 aprilie 1999, și prin Decizia nr. 33 din 4 martie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 199 din 7 mai 1999. Respingând excepția de neconstituționalitate, Curtea și-a motivat deciziile, în esență, astfel:

— nu este contrară principiului consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție „instituirea unor reguli speciale, inclusiv în ce privește căile de atac, cât timp ele asigură egalitatea juridică a cetățenilor în utilizarea lor”. Principiul egalității nu înseamnă uniformitate, așa încât, dacă în situații egale trebuie să corespundă un tratament egal, la situații diferite tratamentul nu poate fi decât diferit. În acest sens s-a statuat prin deciziile Curții Constituționale nr. 70/1993, nr. 74/1994 și nr. 85/1994, în concordanță cu practica constituțională din alte țări, precum și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului;

— nu constituie o discriminare, care ar însemna o încălcare a unui principiu constituțional, faptul că prin aplicarea unor prevederi legale anumite persoane pot ajunge în situații defavorabile, apreciate ca atare prin prisma propriilor interese subiective;

— legiuitorului constituant sau cel ordinar, prin dispoziții constituționale ori prin dispoziții legale, poate stabili regimuri diferite în raport cu natura unor autorități și cu atribuțiile acestora. Acest tratament privește chiar exercitarea unei singure căi de atac (recursul). Este cazul sentințelor care privesc infracțiunile săvârșite de senatori, deputați, membrii Guvernului, judecătorii Curții Constituționale, consilierii de conturi, judecătorii, procurorii și controlorii financiari ai Curții de Conturi, președintele Consiliului Legislativ, mareșalii, amiralii și generalii, șefii cultelor religioase organizate potrivit legii și ceilalți membri ai Înalțului Cler, care au cel puțin rangul de arhieru sau echivalentul acestuia, judecătorii și magistrații-asistenți de la Curtea Supremă de Justiție, judecătorii de la curțile de apel și de la Curtea Militară de Apel și de procurorii de pe lângă aceste instanțe etc.;

— în legătură cu efectul devolutiv al recursului și cu limitele sale trebuie avute în vedere și garanțiile procesuale

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 alin. (3) și (6) și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA,

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 385¹ alin. 1 lit. c) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Emil Mihalcea în Dosarul nr. 4.156/2001 al Curții Supreme de Justiție — Secția penală.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 7 noiembrie 2002.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. **NICOLAE POPA**

Magistrat-asistent,
Florentina Geangu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 296 din 7 noiembrie 2002

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 385⁹ din Codul de procedură penală

Nicolae Popa	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Nicolae Cochinescu	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Petre Ninosu	— judecător
Șerban Viorel Stănoiu	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Ioan Vida	— judecător
Iuliana Nedelcu	— procuror
Florentina Geangu	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 385⁹ din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Sorin Marcel Balaj în Dosarul nr. 2.005/2002 al Curții de Apel Oradea — Secția penală.

La apelul nominal răspunde avocat Arpad Ștefan Kolozsi, pentru autorul excepției, lipsind celelalte părți, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Autorul excepției de neconstituționalitate, prin reprezentant, solicită admiterea acesteia și constatarea că prevederile art. 385⁹ din Codul de procedură penală sunt contrare dispozițiilor art. 24 din Constituție, referitoare la dreptul la apărare, precum și prevederilor art. 20 din Constituție, cu referire la art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

reglementate de art. 385⁶ alin. 3 din Codul de procedură penală. În temeiul acestor prevederi, „*Recursul declarat împotriva unei hotărâri care, privind legii, nu poate fi atacată cu apel, nu este limitat la motivele de casare prevăzute în art. 385⁹, iar instanța este obligată ca, în afara temeiurilor invocate și cererilor formulate de recurent, să examineze întreaga cauză sub toate aspectele*”.

— în sensul practicii europene, conceptul de „proces echitabil” nu implică în mod necesar „existența mai multor grade de jurisdicție, a unor căi de atac al hotărârilor judecătorești, nici, pe cale de consecință, posibilitatea exercitării acestor căi de atac — inclusiv a celor extraordinare — de către toate părțile din proces”.

Întrucât nu au survenit elemente noi care să determine schimbarea jurisprudenței Curții Constituționale, atât considerentele, cât și soluțiile pronunțate prin deciziile menționate își păstrează valabilitatea.

Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea excepției de neconstituționalitate, ca fiind inadmisibilă, deoarece aceasta vizează omisiuni de reglementare, ceea ce excede competenței Curții Constituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 18 iunie 2002, pronunțată în Dosarul nr. 2.005/2002, **Curtea de Apel Oradea — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 385⁹ din Codul de procedură penală**, excepție ridicată de Sorin Marcel Balaj.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că dispozițiile art. 385⁹ din Codul de procedură penală sunt neconstituționale, deoarece nu stabilesc, ca motiv de recurs, „omisiunea instanței de apel de a-l asculta pe inculpat”. Prin conținutul lor lacunar, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 24, privind dreptul la apărare, precum și celor ale art. 20 alin. (2), cu referire la art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Curtea de Apel Oradea — Secția penală consideră că excepția este neîntemeiată, deoarece prin art. 385⁹ din Codul de procedură penală nu se încalcă dreptul la apărare al inculpatului, garantat de art. 24 alin. (1) din

Constituție, și nici prevederile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Instanța arată că „la judecarea recursului există procedura necesară și temeiul juridic ca inculpatul recurent să fie audiat nemijlocit de instanța de recurs, în cazul în care recursul acestuia este admis, hotărârile casate și decizia reținută pentru rejudecare de către instanța de recurs, potrivit art. 385¹⁵ alin. 1 pct. 2 lit. d) din Codul de procedură penală”.

Potrivit dispozițiilor art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și formula punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate. De asemenea, în conformitate cu dispozițiile art. 18¹ din Legea nr. 35/1997, s-a solicitat punctul de vedere al instituției Avocatul Poporului.

Guvernul apreciază că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 385⁹ din Codul de procedură penală este neîntemeiată. În acest sens se arată că, la judecarea apelului, audierea inculpatului, ca apelant sau intimat, este obligatorie, iar instanța de apel trebuie să analizeze declarația acestuia în vederea soluționării apelului. Totodată, la judecarea recursului instanța are posibilitatea ascultării inculpatului și atunci când admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de recurs. De asemenea, la rejudecarea cauzei instanța de recurs poate administra orice probe, inclusiv ascultarea inculpatului. Faptul că neascultarea inculpatului nu este prevăzută ca motiv de recurs nu poate fi considerat ca o încălcare a dreptului la apărare, deoarece inculpatul este ascultat atât la judecarea cauzei în primă instanță, cât și la judecarea în apel.

Avocatul Poporului consideră că dispozițiile legale criticate sunt constituționale. Dreptul la apărare, consacrat în art. 24 alin. (1) din Constituție, se exercită cu respectarea regulilor procedurale instituite de art. 125 alin. (3), conform căruia „*Competența și procedura de judecată sunt stabilite de lege*”. Regulile instituite nu implică, în mod necesar, introducerea ca motiv de recurs a omisiunii instanței de apel de a-l asculta pe inculpat. Această omisiune poate fi acoperită în fața instanței de recurs atunci când, conform procedurii, inculpatul recurent este audiat nemijlocit de judecători.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile autorului excepției, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 alin. (3) și (6) și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca fiind inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 385⁹ din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Sorin Marcel Balaj în Dosarul nr. 2.005/2002 al Curții de Apel Oradea — Secția penală. Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 7 noiembrie 2002.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. **NICOLAE POPA**

Curtea Constituțională constată că a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 144 lit. c) din Constituție și ale art. 1 alin. (1), ale art. 2, 3, 12 și 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate ridicată.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 385⁹ din Codul de procedură penală, care reglementează limitativ și expres cazurile în care hotărârile judecătorești sunt supuse casării.

Aceste prevederi legale sunt considerate neconstituționale de autorul excepției pentru că nu prevăd, printre motivele de recurs, „omisiunea ascultării inculpatului de către instanța de apel”, ceea ce se apreciază a fi o încălcare a dreptului fundamental la apărare și a dreptului la un proces echitabil.

Examinând criticile de neconstituționalitate aduse dispozițiilor art. 385⁹ din Codul de procedură penală, Curtea constată că acestea nu pot fi primite. Este de observat că dispozițiile legale sunt criticate pentru că nu prevăd un motiv de recurs, deci pentru o omisiune.

Asupra unor excepții de neconstituționalitate ce vizau omisiuni de reglementare Curtea s-a mai pronunțat, statuând în mod constant că jurisdicția constituțională nu se poate substitui legiuitorului pentru adăugarea unor noi prevederi celor instituite și, de aceea, critica de neconstituționalitate prin omisiune este inadmisibilă. Altminteri, un astfel de control ar reprezenta o ingerință în sfera atribuțiilor Parlamentului, care, potrivit art. 58 alin. (1) teza a doua din Constituție, este unica autoritate legiuitoare a țării. În acest sens sunt, printre altele, Decizia nr. 212 din 7 noiembrie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1 din 5 ianuarie 2001, precum și Decizia nr. 43 din 7 februarie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 75 din 14 februarie 2001.

Deoarece nu au intervenit elemente noi care să determine schimbarea jurisprudenței Curții Constituționale, atât considerentele, cât și soluțiile pronunțate prin deciziile menționate își păstrează valabilitatea și în acest caz, astfel încât excepția de neconstituționalitate privind dispozițiile art. 385⁹ din Codul de procedură penală urmează să fie respinsă ca fiind inadmisibilă.

Curtea constată că nici pe fond excepția nu este întemeiată, deoarece, pe de o parte, este atributul exclusiv al legiuitorului de a stabili competența și procedura de judecată [art. 125 alin. (3) din Constituție], precum și căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești (art. 128 din Constituție), iar pe de altă parte, nu este încălcat dreptul la apărare al inculpatului. Acesta este totdeauna ascultat în prima instanță și în instanța de apel, iar atunci când este admis recursul, și în fața instanței de recurs. Recursul nu poate fi confundat cu apelul, el fiind o cale de atac în drept, accesibilă numai pentru motive precis și limitativ determinate de lege, legiuitorul apreciind, în mod justificat, că omisiunea ascultării inculpatului nu constituie un astfel de motiv.

Magistrat-asistent,
Florentina Geangu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 297

din 7 noiembrie 2002

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 206 din Codul penal

Nicolae Popa	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Nicolae Cochinescu	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Petre Ninosu	— judecător
Șerban Viorel Stănoiu	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Ioan Vida	— judecător
Iuliana Nedelcu	— procuror
Florentina Geangu	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 206 din Codul penal, excepție ridicată de Mihai Bogdan Antonescu în Dosarul nr. 3.226/2001 al Judecătoriei Sectorului 2 București.

La apelul nominal se prezintă avocat Corneliu Bică, pentru partea Ioan Niculae, lipsind autorul excepției și celelalte părți, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Curtea dispune a se face apelul și în Dosarul nr. 326 C/2002, având în vedere că excepția este ridicată de același autor, iar obiectul excepției de neconstituționalitate din Dosarul nr. 3.034/2001 al Judecătoriei Sectorului 2 București este identic cu cel al cauzei menționate.

La apelul nominal răspunde avocat Corneliu Bică, pentru partea Ioan Niculae, lipsind autorul excepției și celelalte părți, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor.

Reprezentatul Ministerului Public consideră că sunt îndeplinite condițiile legale pentru conexare.

Curtea, în temeiul prevederilor art. 16 din Legea nr. 47/1992, republicată, și al art. 164 alin. 1 și 2 din Codul de procedură civilă, dispune conexarea Dosarului nr. 326 C/2002 la Dosarul nr. 325 C/2002, care este primul înregistrat.

Partea Ioan Niculae, prin avocat, solicită respingerea excepției, precizând că dispozițiile art. 206 din Codul penal nu încalcă prevederile constituționale ale art. 23 alin. (8), art. 30 și 31.

Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate, ca fiind neîntemeiată, arătând că asupra excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 206 din Codul penal Curtea Constituțională s-a pronunțat prin mai multe decizii, de exemplu prin Decizia nr. 308 din 15 noiembrie 2001 și Decizia nr. 337 din 29 noiembrie 2001. Se apreciază că nu sunt evocate împrejurări noi care să justifice schimbarea jurisprudenței Curtii și se propune respingerea excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin încheierile din 28 mai 2002, respectiv din 18 iunie 2002, pronunțate în dosarele nr. 3.226/2001 și, respectiv, nr. 3.034/2001, **Judecătoria Sectorului 2 București a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționa-**

litate a prevederilor art. 206 din Codul penal, excepție ridicată de Mihai Bogdan Antonescu.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că dispozițiile art. 206 din Codul penal încalcă prezumția de nevinovăție consacrată de art. 23 alin. (8) din Constituție, vin în contradicție cu „principiul libertății de exprimare a gândurilor și opiniilor și interzicerea cenzurii de orice fel” și îngrădesc liberul acces la orice fel de informații de interes public.

Judecătoria Sectorului 2 București arată că dispozițiile art. 206 din Codul penal nu încalcă prevederile constituționale invocate de autorul excepției. În legătură cu art. 30 din Constituție, instanța menționează prevederile alin. (6), potrivit cărora *„Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine”*. Se apreciază că nici art. 23 alin. (8) din Constituție nu este încălcat, atâta vreme cât, ca în orice cauză penală, este sarcina acuzării — în speță a părții vătămate — să facă dovada vinovăției inculpatului și numai după aceea, pentru a obține achitarea, inculpatul este obligat să probeze nevinovăția sa. De asemenea, instanța consideră că art. 206 din Codul penal nu contravine nici dreptului la informație al persoanei, prin mijloacele de comunicare în masă, de vreme ce alin. (4) al art. 31 din Constituție statuează că mijloacele de informare în masă sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice, iar art. 207 din Codul penal dă posibilitatea inculpatului să facă proba verității, adică să dovedească adevărul afirmațiilor sale, caz în care fapta nu constituie infracțiunea de calomnie.

Potrivit dispozițiilor art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și formula punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate. De asemenea, în conformitate cu dispozițiile art. 18¹ din Legea nr. 35/1997, s-a solicitat punctul de vedere al instituției Avocatul Poporului.

Guvernul consideră că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 206 din Codul penal, în raport cu prevederile art. 23 alin. (8), art. 30 și 31 din Constituție, este neîntemeiată.

Avocatul Poporului arată că dispozițiile art. 206 din Codul penal nu sunt contrare prevederilor art. 23 alin. (8) din Constituție, inculpatul nefiind considerat vinovat până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare. Textul criticat nu contravine nici art. 30 și 31 din Constituție. Prin faptul că ziaristii pot fi sancționați pentru săvârșirea infracțiunii de calomnie se are în vedere respectarea obligației constituționale de informare corectă a publicului. Se apreciază, în concluzie, că dispozițiile legale criticate sunt constituționale.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au transmis punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile

procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 144 lit. c) din Constituție, precum și celor ale art. 1 alin. (1), ale art. 2, 3, 12 și 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate ridicată.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 206 din Codul penal, astfel cum au fost modificate și completate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 58/2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 351 din 27 mai 2002, dispoziții care prevăd că: *„Afirmarea ori imputarea în public, prin orice mijloace, a unei fapte determinate privitoare la o persoană, care, dacă ar fi adevărată, ar expune acea persoană la o sancțiune penală, administrativă sau disciplinară, ori disprețului public, se pedepsește cu închisoare de la 2 luni la 2 ani sau cu amendă.*

Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Împăcarea părților înlătură răspunderea penală.“

Autorul excepției susține că dispozițiile art. 206 din Codul penal sunt contrare prevederilor art. 30 din Constituție, referitoare la libertatea de exprimare prin presă, întrucât nu fac distincție „între o persoană oarecare și un ziarist, care apără interesele cetății“. De asemenea, sunt considerate contrare și prevederilor art. 23 alin. (8) din Constituție, referitoare la prezumția de nevinovăție, deoarece, în cazul infracțiunii de calomnie, intenția se presupune, făptuitorul fiind în situația de a-și dovedi nevinovăția, ceea ce este, de cele mai multe ori, imposibil de îndeplinit. În fine, dispozițiile legale criticate sunt considerate contrare și prevederilor art. 31 din Constituție, referitoare la dreptul la informațiile de interes public. Se arată că într-un stat de drept presa este mijlocul prin care se furnizează cetățenilor informații asupra problemelor economice, sociale și politice.

Examinând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 206 din Codul penal, Curtea constată că aceasta este neîntemeiată. Prin dispozițiile art. 206 din Codul penal legiuitorul incriminează și sancționează fapta de calomnie ca infracțiune contra demnității persoanei, valoare esențială prevăzută în art. 1 alin. (3) din Constituție. Prin acest text de lege este sancționată penal afirmarea ori imputarea, în public, a unei fapte determinate, care, dacă ar fi adevărată, ar expune acea persoană la o sancțiune penală, administrativă sau disciplinară ori disprețului public.

Caracterul inviolabil al libertății de exprimare prevăzute la art. 30 alin. (1) din Constituție nu justifică atingerea adusă demnității persoanei și dreptului acesteia la propria imagine. De altfel, toate prevederile din Constituție și din actele internaționale, prin care se consacră libertatea de exprimare, cuprind precizarea că această libertate nu poate fi absolută, ea poate suferi restrângeri, dacă acestea sunt necesare pentru apărarea drepturilor și libertăților altora. Una dintre aceste limitări este incriminarea calomniei, care, după cum rezultă din textul art. 206 din Codul penal, privește fapte concrete, determinate cu privire la o persoană ori imputate acesteia. Pe de altă parte, în vederea apărării unui interes legitim, chiar individual, legea permite celui care dovedește că a avut un astfel de interes, în apărarea căruia a făcut afirmația sau imputarea calomnioasă, să facă proba verității acesteia, situație în care fapta sa nu constituie infracțiune.

În ceea ce privește susținerea autorului excepției de neconstituționalitate, conform căreia art. 206 din Codul

penal ar contraveni art. 23 alin. (8) din Legea fundamentală, Curtea constată, de asemenea, că aceasta este neîntemeiată. Textul criticat nu încalcă în nici un mod prezumția de nevinovăție, principiu fundamental al procesului penal, consacrat atât de art. 23 alin. (8) din Constituție, cât și de art. 11 paragraful 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prin art. 6 pct. 2.

Prin Decizia nr. 308 din 15 noiembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 21 din 16 ianuarie 2002, Curtea a reținut că „dispozițiile art. 205 și 206 nu instituie «o prezumție de vinovăție», astfel cum se susține de către autorul excepției, și, prin urmare, nu derogă de la principiul constituțional invocat. În cazul acestor infracțiuni vinovăția rezultă, uneori, din însăși săvârșirea faptelor prevăzute de textele de lege criticate (*res in se ipsa dolum habet*), iar în alte cazuri, când vinovăția nu ar rezulta *ex re*, instanța are obligația de a stabili intenția făptuitorului luând în considerare, pe baza probelor administrate în acest scop, toate circumstanțele legate de persoană, obiceiuri, timp și altele“. Sub acest aspect trăsăturile esențiale ale infracțiunii, prevăzute în art. 17 din Codul penal, respectiv pericolul social al fetei, vinovăția și legalitatea incriminării, trebuie să existe și în cazul celor două infracțiuni, întrucât numai săvârșirea lor cu vinovăție poate atrage răspunderea penală a făptuitorului. Prin urmare, inculpatul, „*persoana împotriva căreia s-a pus în mișcare acțiunea penală*“ potrivit art. 23 din Codul de procedură penală, nu este considerat vinovat înainte de rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare. Prezumția de nevinovăție operează pe tot parcursul procesului penal, instanța de judecată fiind obligată, potrivit art. 62 din Codul de procedură penală, „*să lămurească cauza sub toate aspectele, pe bază de probe*“. De altfel, conform art. 66 din același cod, „*Învinuitul sau inculpatul nu este obligat să probeze nevinovăția sa*“, iar „*În cazul când există probe de vinovăție [...] are dreptul să probeze lipsa lor de temeinicie*“.

De asemenea, în ceea ce privește pretinsa încălcare a prevederilor constituționale care consacră dreptul la informație, Curtea Constituțională reține că art. 31 prevede la alin. (3) că dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a tinerilor sau siguranța națională, iar la alin. (4) se precizează că mijloacele de informare în masă sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice. Prin urmare, incriminarea calomniei, ca expresie a ocrotirii acestor valori sociale și morale, nu contravine dreptului la informație.

Curtea Constituțională s-a pronunțat prin numeroase decizii asupra excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 206 din Codul penal, respingând excepția de neconstituționalitate a acestor dispoziții. Menționăm dintre acestea Decizia nr. 308 din 15 noiembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 21 din 16 ianuarie 2002, Decizia nr. 337 din 29 noiembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 75 din 31 ianuarie 2002, și Decizia nr. 32 din 31 ianuarie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 136 din 21 februarie 2002. Soluțiile adoptate, precum și considerentele pe care acestea se întemeiază își mențin valabilitatea și în cauza de față, întrucât nu au fost evocate împrejurări noi care să determine schimbarea jurisprudenței Curții Constituționale în această materie.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 alin. (3) și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 206 din Codul penal, excepție ridicată de Mihai Bogdan Antonescu în dosarele nr. 3.226/2001 și nr. 3.034/2001 ale Judecătoriei Sectorului 2 București.
Definitivă și obligatorie.
Pronunțată în ședința publică din data de 7 noiembrie 2002.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. **NICOLAE POPA**

Magistrat-asistent,
Florentina Geangu

ACTE ALE COMISIEI NAȚIONALE A VALORILOR MOBILIARE

COMISIA NAȚIONALĂ A VALORILOR MOBILIARE

ORDIN

pentru aprobarea Instrucțiunii nr. 2/2002 privind aplicarea prevederilor art. 138 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 28/2002 privind valorile mobiliare, serviciile de investiții financiare și piețele reglementate, aprobată și modificată prin Legea nr. 525/2002, astfel cum a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 165/2002

În conformitate cu prevederile art. 2 coroborate cu prevederile art. 7 alin. (1) și (3) și ale art. 8 din Statutul Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, adoptat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 25/2002, aprobată și modificată prin Legea nr. 514/2002,
în temeiul hotărârilor Parlamentului nr. 19/2001, nr. 17/2002 și nr. 31/2002,

președintele Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare emite următorul ordin:

Art. 1. — La data prezentului ordin se aprobă Instrucțiunea nr. 2/2002 privind aplicarea prevederilor art. 138 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 28/2002 privind valorile mobiliare, serviciile de investiții financiare și piețele reglementate, aprobată și modificată prin Legea nr. 525/2002, astfel cum a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 165/2002, prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Instrucțiunea menționată la art. 1 intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 3. — Direcția emitenți și Secretariatul general vor asigura aducerea la îndeplinire a prevederilor prezentului ordin.

Președintele Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare,
prof. univ. dr. **Gabriela Anghelache**

București, 3 decembrie 2002.
Nr. 103.

ANEXĂ

INSTRUCȚIUNEA Nr. 2/2002

privind aplicarea prevederilor art. 138 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 28/2002 privind valorile mobiliare, serviciile de investiții financiare și piețele reglementate, aprobată și modificată prin Legea nr. 525/2002, astfel cum a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 165/2002

Art. 1. — (1) Determinarea prețului acțiunilor în oferta publică obligatorie de preluare în conformitate cu prevederile art. 138 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 28/2002 privind valorile mobiliare, serviciile de investiții financiare și piețele reglementate, aprobată și modificată prin Legea nr. 525/2002, astfel cum a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 165/2002 (denumit în continuare *art. 138*), se va face de către evaluatori independenți.

(2) Evaluatorii au obligația să utilizeze standardele internaționale de evaluare și standardele internaționale de

contabilitate și să acționeze în mod imparțial, obiectiv și echidistant față de toate persoanele interesate pentru determinarea prețului acțiunilor în oferta publică obligatorie de preluare.

Art. 2. — Condițiile profesionale pe care trebuie să le îndeplinească un evaluator independent sunt următoarele:

a) — să fie persoană juridică ce are în componență un membru acreditat ANEVAR (specializare Evaluare întreprinderi) sau un membru al unor organizații profesionale de evaluare afiliate Grupului European al Asociațiilor de Evaluatori (TEGoVA) ori al altor organizații internaționale

recunoscute de ANEVAR, precum și un cenzor extern independent/auditor și un consultant de plasament autorizat de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare; sau

— să fie persoană fizică membru acreditat ANEVAR sau membru al unor organizații profesionale de evaluare afiliate Grupului European al Asociațiilor de Evaluatori (TEGoVA) ori al altor organizații internaționale recunoscute de ANEVAR, care lucrează într-o echipă ce are în componență un cenzor extern independent/auditor și un consultant de plasament autorizat de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare;

b) să aibă o asigurare de răspundere profesională de minimum 10.000 euro (persoana fizică) și 50.000 euro (persoana juridică).

Art. 3. — Îndeplinirea condițiilor profesionale, confirmată de ANEVAR, stă la baza înregistrării evaluatorilor la Comisia Națională a Valorilor Mobiliare.

Art. 4. — (1) Condițiile de independență pe care trebuie să le îndeplinească evaluatorul ce respectă prevederile art. 2 sunt următoarele:

— evaluatorul sau o persoană afiliată ori implicată cu acesta să nu fie acționarul, asociatul sau persoană afiliată ori implicată cu partea interesată;

— onorariul evaluatorului să nu depindă, parțial ori în întregime, de un acord, aranjament sau înțelegere care conferă evaluatorului ori unei persoane afiliate sau implicate cu acesta un stimulente financiar pentru concluziile exprimate în evaluare ori pentru finalizarea tranzacției;

— evaluatorul sau o persoană afiliată ori implicată cu acesta să nu fie acționar cu poziție semnificativă, administrator sau o altă persoană cu putere de decizie într-o societate de servicii de investiții financiare interesată în tranzacție;

— evaluatorul să nu fie auditorul independent al ofertantului și nici persoană afiliată sau implicată cu auditorul;

— evaluatorul sau o persoană afiliată ori implicată cu acesta să nu aibă un alt interes financiar legat de finalizarea tranzacției;

— evaluatorul sau o persoană afiliată ori implicată cu acesta să nu aibă în derulare sau să nu fi derulat în ultimele 24 de luni cu emitentul, ofertantul ori cu persoane afiliate sau implicate alte activități comerciale.

(2) Îndeplinirea condițiilor de independență de către evaluator va fi certificată printr-o declarație pe propria răspundere, întocmită în formă autentică.

(3) Furnizarea de informații false privind îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin. (1) intră sub incidența prevederilor legale în vigoare.

Art. 5. — (1) În vederea determinării prețului din oferta publică obligatorie de preluare, respectiva societate deținută

public are obligația ca, la solicitarea evaluatorilor numiți conform prevederilor alin. (2) și (7) ale art. 138, să pună la dispoziția acestora de îndată orice documente, date sau informații.

(2) Evaluatorii vor avea la dispoziție minimum 10 zile lucrătoare pentru realizarea evaluării.

(3) Evaluatorii sunt ținuți să nu utilizeze în interes propriu sau al vreunui terț informațiile privilegiate la care au acces ca urmare a întocmirii raportului de evaluare, în caz contrar fiind supuși rigorilor legii.

Art. 6. — (1) Acțiunile emise de societățile deținute public, obiect al unei oferte publice obligatorii de preluare, vor fi suspendate de la tranzacționare începând cu data publicării anunțului prevăzut la art. 138 alin. (4) până la data finalizării tuturor operațiunilor legate de derularea și închiderea ofertei publice.

(2) Anunțul va fi transmis Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare în vederea avizării cu cel puțin 7 zile lucrătoare înainte de publicarea sa și va fi însoțit de raportul evaluatorului independent care a stat la baza determinării prețului.

(3) Anunțul va cuprinde cel puțin informații referitoare la:

- identitatea emitentului (denumirea, codul fiscal, sediul);

- identitatea ofertantului (numele/denumirea, domiciliul/sediul social, valoarea capitalului social subscris și vărsat, structura acționarului/asociațiilor, procentul din drepturile de vot în societatea vizată, deținute de ofertant și de către persoanele cu care acționează în mod concertat);

- numărul valorilor mobiliare obiect al ofertei și ponderea acestora în capitalul social al emitentului;

- identitatea evaluatorului independent;

- prețul din oferta publică obligatorie de preluare;

- metodele pe baza cărora a fost determinat prețul;

- locul unde poate fi consultat raportul evaluatorului independent ce a stat la baza determinării prețului;

- identitatea intermediarului ofertei.

Art. 7. — La data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a prezentei instrucțiuni se abrogă Instrucțiunea nr. 1/2002 privind aplicarea prevederilor art. 138 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 28/2002 privind valorile mobiliare, serviciile de investiții financiare și piețele reglementate, aprobată și modificată prin Legea nr. 525/2002, aprobată prin Ordinul președintelui Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 92/2002, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 700 din 25 septembrie 2002, precum și orice alte prevederi contrare.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, str. Izvor nr. 2–4, Palatul Parlamentului, sectorul 5, București, cont nr. 2511.1–12.1/ROL Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București și nr. 5069427282 Trezoreria sector 5, București (alocat numai persoanelor juridice bugetare).

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1, bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 411.58.33 și 411.97.54, tel./fax 410.77.36.

Tiparul : Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, tel. 490.65.52, 335.01.11/2178 și 402.21.78, E-mail: marketing@ramo.ro, Internet: www.monitoruloficial.ro